

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **S.**, so sídlom U.B., IČO: X., adresa pre doručovanie: S., pobočka L., E.L. proti žalovanému: **Ing. M.J.**, nar. X., bytom J.L., zast. Mgr. M.Č., advokátom so sídlom M.L., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: **K., a. s., V., Š.B.**, IČO: X., **o zaplatenie 6 870,13 eur s prísl.**, vedenej na Okresnom súde v Ružomberku pod sp. zn. 6 Cb/67/2009, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo 16. marca 2011, č. k. 13 Cob/24/2011 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Ružomberok z 21. októbra 2010, č. k. 6 Cb/67/2009-74 v časti výroku o trovách konania, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Ružomberok z 21. októbra 2010, č. k. 6 Cb/67/2009-74 v časti výroku o trovách konania v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline zo 16. marca 2011, č. k. 13 Cob/24/2011-90 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Okresnému súdu Ružomberok na ďalšie konanie v zrušujúcej časti.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd v Ružomberku ako súd prvého stupňa rozsudkom z 21. októbra 2010, č. k. 6 Cb/67/2009-74 zamietol návrh žalobcu, ktorý si návrhom došlým na súd prvého stupňa 16. októbra 2009 uplatnil voči žalovanému náhradu škody vo výške 6 870,13 eur titulom vyplatených dôchodkových dávok za obdobie od novembra 2005 do decembra 2007 p. H.J.. Žalovaný dňa 8. októbra 2002 spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej utrpel zranenia s následkom smrti p. A.J., nar. X., v dôsledku čoho boli p. H.J. priznané dôchodkové dávky.

Prvostupňový súd mal preukázané z rozsudku Okresného súdu Martin, sp. zn. 3 T 3/03 z 22. septembra 2003 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 2 To 603/03 z 18. februára 2004, že žalovaný spôsobil z nedbanlivosti smrť A.J., nar. X. tým, že porušil dôležitú povinnosť, uloženú mu zákonom č. 315/1996 Z. z. Taktiež mal prvostupňový súd za preukázané a ani medzi účastníkmi konania to nebolo sporné, že žalobca vyplatil manželke poškodeného dôchodkovej dávky za obdobie od novembra 2005 do decembra 2007 vo výške 6 870 eur. Rovnako mal súd prvého stupňa za nesporné, čo nerozporovali ani účastníci konania, že vedľajší účastník na strane žalovaného plnil žalobcovi za vyplatené dôchodkové dávky pozostalým A.J. podľa zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla č. 650628607 sumou 4 195,20 eur, v ktorej časti žalobca vzal žalobu späť. Zvyšná suma predstavuje nároky za obdobie pred 16. októbrom 2006. Žalovaný vzniesol námietku premlčania, ktorú uznal aj žalobca, súd prvého stupňa prihliadol k vznesenej námietke premlčania ako dôvodne vznesenej a žalobu v časti 2 674,93 eur ako premlčanú zamietol, lebo žalobca si tento nárok uplatnil po uplynutí premlčacej lehoty.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a priznal ich náhradu úspešnému účastníkovi, t. j. žalovanému.

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací rozhodol o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok z 21. októbra 2010, č. k. 6 Cb/67/2009-74, a to v časti trov konania, uznesením zo 16. marca 2011, č. k. 13 Cob/24/2011-90 tak, že rozsudok Okresného súdu Ružomberok, č. k. 6 Cb/67/2009-74 zo dňa 21. októbra 2010 v napadnutom výroku o trovách konania potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že podstatou odvolacieho konania bolo vyhodnotiť, či žalovaný bol v plnom rozsahu úspešný alebo išlo len o jeho čiastočnú úspešnosť. Žalobca doručil na súd prvého stupňa 16. októbra 2009 žalobu proti žalovanému o zaplatenie 6 870,13 eur. V priebehu konania bol uznesením súdu prvého stupňa pripustený do konania vedľajší účastník na strane žalovaného, a to K., a. s. V., Bratislava. Žalobca doručil prvostupňovému súdu podanie zo 16. augusta 2010 a žiadal ním doplnenie žalobného návrhu tak, aby súd prvého stupňa pripustil zmenu petitu, keďže vedľajší účastník na strane žalovaného mu dňa 26. júla 2010 uhradil čiastku 4 195,20 eur, podľa ktorého žalovaný je povinný mu zaplatiť 2 674,93 eur. Prvostupňový súd pripustil zmenu žaloby uznesením 2. septembra 2010, č. k. 6 Cb/67/2009-55 tak, že žalovaný je povinný zaplatiť

žalobcovi sumu 2 674,93 eur. Odvolací súd preto skúmal, či táto vada, keď prvostupňový súd pripustil zmenu petitu namiesto zastavenia konania v časti žalobného návrhu, mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Pre aplikáciu ust. § 146 ods. 2 druhá veta O. s. p. sa vyžaduje splnenie dvoch podmienok, a to výlučné správanie sa žalovaného, pre ktoré bola žaloba vzatá späť alebo sčasti a dôvodnosť podania takejto žaloby. Odvolací súd po skúmaní vyššie uvedených dvoch podmienok konštatoval, že nebola splnená jedna z podmienok, a to, že by k obmedzeniu žalobného nároku došlo pre správanie sa žalovaného. Pri zamietnutí žaloby v sume 2 674,93 eur mal žalovaný, ktorý úspešne uplatnil námietku premlčania, úspech v celom rozsahu a postup súdu prvého stupňa, ktorý mu priznal trovy konania, bol vecne správny.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky podal podľa ust. § 243e ods. 1 O. s. p. proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok z 21. októbra 2010, č. k. 6 Cb/67/2009 v časti výroku o trovách konania, v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline zo 16. marca 2011, č. k. 13 Cob/24/2010-90 mimoriadne dovolanie a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyššie uvedené rozhodnutia v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z týchto dôvodov:

Žalobca si voči žalovanému uplatnil nárok na náhradu škody v zmysle § 238 ods. 1, 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Žaloba bola teda podaná v súlade so zákonom a jej podanie bolo dôvodné, keďže žalovaný napriek upomienkam nárok žalobcu mimosúdne neuspokojil. Do konania vstúpila na strane žalovaného ako vedľajší účastník K., a. s. V., ktorá zo zmluvného poistného vzťahu bola povinná za poistenú osobu plniť a túto povinnosť aj po dôvodnom podaní žaloby voči žalobcovi splnila čiastočným uhradením sumy 4 195,20 eur. Dovolateľ poukázal na postavenie vedľajšieho účastníka v občianskom súdnom sporovom konaní. Pohnútkou aj procesnou podmienkou účasti vedľajšieho účastníka je, aby na úspechu účastníka, ku ktorému sa pripojil, mal osobitne kvalifikovaný záujem - právny záujem. Takýto záujem má ten, ktorého právne postavenie bude priaznivo alebo nepriaznivo ovplyvnené rozsudkom vydaným v konaní, opierajúc sa o jeho určité, konkrétne právo či právny vzťah k niektorému účastníkovi. Vedľajší účastník sa k účastníkovi pripája, aby mu pomohol k úspechu v konaní, prípadne, ak účastník je sám pasívny, aby ho v konaní nahrádzal. Ak vedľajší účastník urobí úkon, ku ktorému by bol aj sám účastník legitimovaný, nastávajú rovnaké procesné účinky tohto úkonu, ako by ho urobil sám účastník. Preto, ak

vedľajší účastník po podaní žaloby čiastočne žalobcovi uplatnený nárok zaplatil, tento jeho úkon mal také účinky, ako keby bol toto plnenie vykonal žalovaný.

Žalobca preto za takejto situácie, keď jeho uplatnený nárok bol čiastočne uhradený, oznámil túto skutočnosť súdu a navrhol upraviť žalobu. Žalobca takto aj konal, a to podaním zo 16. augusta 2010, označeným ako doplnenie žaloby v časti.

Súd prvého stupňa pri rozhodovaní o tomto žalobcovom návrhu pri zaistení chodu práva mal vystupovať v zmysle všeobecnej zásady iura novit curia, posúdiť tento návrh a v súlade so zákonom vyhodnotiť. Za zmenu žaloby nemožno považovať, ak žalobca požaduje menej, než uplatnil v žalobe na začatie konania, a preto úkon žalobcu - doplnenie žaloby zo 16. augusta 2010 bolo treba považovať za čiastočné späťvzatie žaloby v zmysle ust. § 96 ods. 1 O. s. p. Prvostupňový súd mal teda konanie o časti žalobného návrhu na zaplatenie 4 195,20 eur zastaviť a rozhodnúť o náhrade trov konania v zmysle ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p., keďže žalobca si v konaní nárok na náhradu trov konania neuplatnil. Aplikácia § 146 ods. 2 veta prvá by v tomto prípade svoj účel nespĺnila.

Ak súd prvého stupňa uvedeným spôsobom nekonal, zaťažil konanie inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne právne posúdenie veci.

Skutočnosť, že súd pripustil zmenu žaloby a následne v dôsledku vznesenej námietky premlčania upravenú žalobu zamietol, mala za následok, že nesprávne posudzoval úspech účastníkov v konaní v zmysle § 142 ods. 1 O. s. p. Právny záver súdu, že žalovaný bol v konaní v celom rozsahu úspešný, je povrchný a nezodpovedá skutkovému stavu, pričom takéto rozhodnutie zjavne poškodilo žalobcu a je nezákonné.

Dovolateľ má za to, že v rozpore so zákonom postupoval aj Krajský súd v Žiline ako súd odvolací, keď odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa napriek jeho zjavnej nesprávnosti potvrdil. Dôvody, ktoré uviedol v odôvodnení rozhodnutia, nemajú oporu v zákone.

Ďalej dovolateľ zdôraznil, že vo veci konajúce súdy mali povinnosť nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musela smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť nástrojom spravodlivosti, nie iba súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované, bez ohľadu na zmysel a účel právnej normy. Súdy nevzali do úvahy tú skutočnosť, že žalobca, ktorý žiadnu právnu povinnosť neporušil, bol

na základe protiprávneho konania žalovaného prinútený podať žalobu na náhradu škody zo zákona. V dôsledku škodovej udalosti sa tak dostal do situácie, kedy na rozdiel od vinníka škody si počínal v súlade s právom a rozhodnutím vo veci konajúcich súdov je nútený znášať ťarchu celých trov konania.

Dovolateľ má za to, že rozhodnutím súdu prvého stupňa v časti výroku o trovách konania, ako aj uznesením odvolacieho súdu, ktorým bol výrok o trovách konania rozsudku súdu prvého stupňa potvrdený, bol porušený zákon, pričom ochranu práv a zákonom chránených záujmov poškodenej osoby nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Žalobca sa písomne vyjadril k mimoriadnemu dovolaniu a uviedol, že s ním súhlasí a stotožňuje sa s tvrdeniami v ňom uvedenými.

Žalovaný sa písomne k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadril.

Vedľajší účastník na strane žalovaného v písomnom vyjadrení uviedol, že nemá čo k podanému mimoriadnemu dovolaniu uviesť. Zo strany vedľajšieho účastníka došlo k dobrovoľnej úhrade časti žalovanej sumy. Zvyšnú časť pohľadávky vedľajší účastník nevyplatil žalobcovi z dôvodu jeho premlčania. Poukázal na skutočnosť, že 26. júla 2010 došlo k dobrovoľnej úhrade zo strany poisťovne. Preto vedľajší účastník považuje rozhodnutie Okresného súdu v Ružomberku, ako aj rozhodnutie Krajského súdu v Žiline za správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané v lehote stanovenej podľa ust. § 243g O. s. p. na podnet účastníka konania (§ 243e ods. 1 O. s. p.), je odôvodnené v súlade s ust. § 243f ods. 1 písm. b/, c/ O. s. p. a má náležitosti vyžadované podľa ust. § 243h ods. 1 O. s. p., pristúpil k vecnému prejednaniu mimoriadneho dovolania podľa ust. § 243i ods. 2 O. s. p.

Žalobca žalobou došlou na súd prvého stupňa 16. októbra 2009 si uplatnil proti žalovanému náhradu škody vo výške 6 870,13 eur v zmysle § 238 zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení ako škodu, ktorá mu vznikla výplatom dávok za obdobie od novembra 2005 do decembra 2007 p. H.J. v dôsledku spôsobenej dopravnej nehody zavinenej žalovaným.

Žalovaný nárok žalobcu neuznal, keďže proti platobnému rozkazu súdu prvého stupňa z 3. decembra 2009, č. k. 1 Rob 381/2009-17 podal odpor.

Súd prvého stupňa uznesením z 29. júla 2010, č. k. 6 Cb 67/2009-49 pripustil na návrh žalovaného z 18. marca 2010 vstup vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, a to poisťovňu K., a. s. V..

Vedľajší účastník na strane žalovaného oznámil listom dňa 26. júla 2010 žalobcovi, že mu poukazuje na jeho účet náhradu za vyplatené dávky sirotského a vdovského dôchodku pani H.J.. v sume 4 195,20 eur, a to za obdobie od 8. októbra 2006 do 7. januára 2008. Náhradu vyplatených dávok za obdobie od 8. novembra 2005 do 7. októbra 2006 vo výške 2 674,93 eur však považuje za premlčanú.

Žalobca v dôsledku tohto prípisu, ako aj poukázania sumy 4 195,20 eur vedľajším účastníkom konania na strane žalovaného, navrhol súdu prvého stupňa dňa 16. augusta 2010 zmenu petitu žaloby tak, aby žalovaný bol zaviazaný zaplatiť mu sumu 2 674,93 eur.

Súd prvého stupňa uznesením z 2. septembra 2010, č. k. 6 Cb 67/2009-55 pripustil zmenu žaloby tak, ako ju navrhol žalobca.

Dovolací súd sa stotožnil s právnym názorom dovolateľa, že prvostupňový súd dôsledne neskúmal žalobcove podanie zo 16. augusta 2010, a preto ho aj nesprávne vyhodnotil.

V zmysle ust. § 95 O. s. p. žalobca môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. K zmene návrhu teda môže dôjsť vo viacerých smeroch, a to po stránke kvantitatívnej (žalobca žiada viac toho istého plnenia, než pôvodne), kvalitatívnej (žiada iné plnenie, než pôvodne alebo celkom iné rozhodnutie), prípadne, pokiaľ je účastníkov na jednej alebo druhej strane viac, môže žiadať rovnaké plnenie alebo solidárne plnenie.

V predmetnej veci žalobca síce požiadal o zmenu žalobného návrhu - jeho petitu, nežiadal však viac ako pôvodne a ani nežiadal iné plnenie, než žiadal v žalobnom návrhu, pričom jeho zmena sa nedotkla ani účastníka konania na strane žalovaného.

Dovolací súd je názoru, že zmenou žaloby je vo svojej podstate tiež čiastočné späťvzatie žalobného návrhu, o ktorom však súd nerozhoduje podľa ust. § 95 O. s. p.,

ale podľa ust. § 96 O. s. p. Takto mal postupovať aj súd prvého stupňa, t. j. mal vyhodnotiť podanie žalobcu o zmenu žalobného petitu z pohľadu splnenia podmienok podľa ust. § 95 O. s. p. na pripustenie zmeny, ktoré neboli pre takýto postup splnené, a preto mal postupovať v súlade s ust. § 96 O. s. p. Následkom nesprávneho postupu súdu prvého stupňa došlo k pripusteniu zmeny žalobného návrhu podľa ust. § 95 O. s. p., pričom úkon žalobcu zo 16. augusta 2010 - doplnenie návrhu v časti - mal prvostupňový súd po jeho preskúmaní vyhodnotiť ako čiastočné späťvzatie žalobného návrhu o zaplatenie 4 195,20 eur, keďže žalobca v dôsledku čiastočného plnenia vedľajším účastníkom na strane žalovaného týmto podaním oznámil konajúcemu súdu túto skutočnosť. Prvostupňový súd preto mal konanie v časti žalobného návrhu o zaplatenie 4 195,20 eur zastaviť a rozhodnúť o náhrade trov konania podľa ust. § 146 ods. 2 druhá veta O. s. p., pretože žalobca vzal žalobný návrh v časti späť, ktorý bol podaný dôvodne, pre správanie žalovaného. To, že došlo k čiastočnému plneniu zo strany vedľajšieho účastníka na strane žalovaného neznamená, že plnil iný ako žalovaný, lebo ak vedľajší účastník urobí úkon, ku ktorému by bol legitimovaný aj sám účastník konania, nastávajú rovnaké procesné účinky tohto úkonu, ako by urobil sám účastník konania. V predmetnej veci teda ak po podaní žalobného návrhu vedľajší účastník na strane žalovaného čiastočne uhradil žalobcovi jeho nárok, tento úkon má také isté účinky, ako keby toto plnenie vykonal žalovaný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto konštatoval, že v rozpore so zákonom postupoval aj Krajský súd v Žiline ako súd odvolací, ktorý odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti trov konania potvrdil, keď dospel k nesprávne právnemu záveru, že vada konania pred súdom prvého stupňa nemala za následok nesprávne rozhodnutie veci v rovine trov prvostupňového konania, pričom však konštatuje, že k čiastočnému plneniu nároku žalobcu došlo po podaní žalobného návrhu vedľajším účastníkom konania na strane žalovaného. Odvolací súd sa nezaoberal postavením vedľajšieho účastníka na strane žalovaného a dôsledkami, ktoré vznikli jeho čiastočným plnením za žalovaného žalobcovi, v dôsledku čoho nesprávne právne vyhodnotil skutkový stav veci.

Dovolací súd sa stotožnil s názorom dovolateľa, že vo veci konajúce súdy mali povinnosť nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia mala smerovať k spravodlivému výsledku. Je nesporné, že žalobca rešpektoval zákon, v zmysle ktorého musel podať žalobu na základe protiprávneho konania žalovaného na náhradu škody. Žalobca

na rozdiel od vinníka - žalovaného si v konaní počínal v súlade s právom, ale rozhodnutím vo veci konajúcich súdov napriek tomu má byť nútený znášať ťarchu celých trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto v zmysle ust. § 243i ods. 2 v spojení s ust. § 243 ods. 3 O. s. p. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v časti trov konania zo dňa 21. októbra 2010, č. k 6 Cb/67/2009-74, ako aj uznesenie odvolacieho súdu zo dňa 16. marca 2011, č. k. 13 Cob/24/2011-90, ktorým bol rozsudok prvostupňového súdu v časti trov konania potvrdený a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvého stupňa.

Bude preto úlohou súdu prvého stupňa, aby v novom konaní postupoval v naznačenom smere a vo veci znova rozhodol, a to aj o trovách dovolacieho konania.

P o u ě n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. marca 2012

JUDr. Darina Ličková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová